

# ОГЛЕДАЛО

Тетовско - гостиварска епархија

Година 1 · Број 3 · Декември 2014

ХРИСТОС СЕ РОДИ!

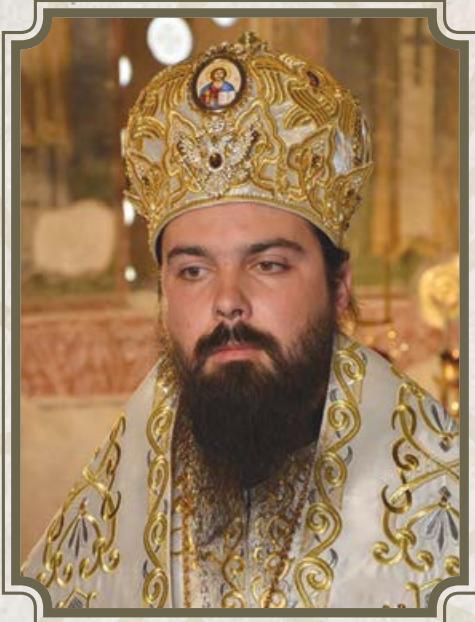
МР 08



огледало



Црква „Успение на Пресвеша Богородица“ - Маврово



Со благослов на Неговојо  
високопреосвештено

Митрополитски штедовско - гостиварски  
г. Јосиф

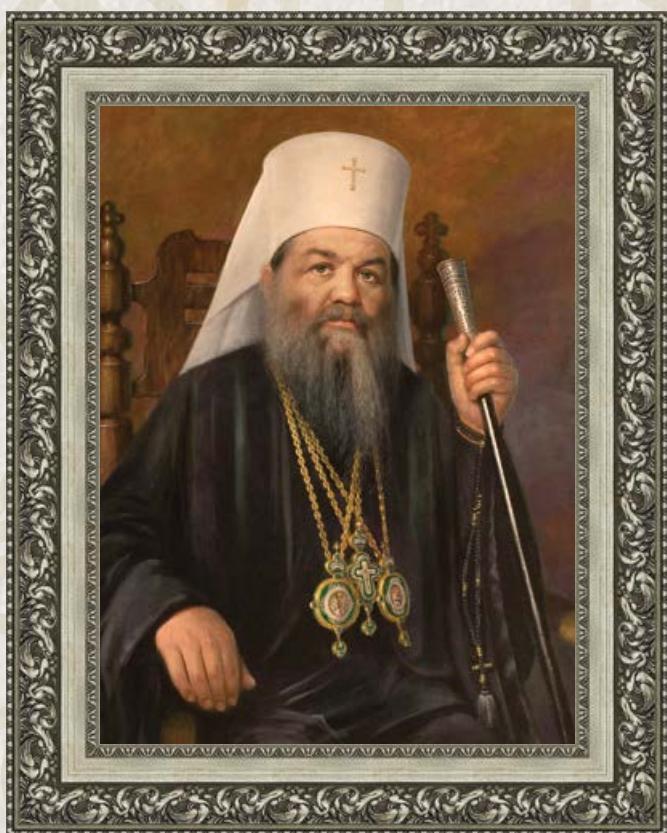


## СОДРЖИНА

Стефан - Архиепископ охридски и македонски .....	4
Јосиф, Митрополит штедовско-гостиварски.....	6
Житие на Свети Јован Шангајски .....	8
Митрополит Николај Месотејски .....	10
За ангелиште .....	14
Како се слави православниште слави .....	17
Крајки црквички за образование и воспитание на личноста .....	19
Објаснување на свештата Литургија во делови .....	21
Прељубаја – нарушување на свештоста на бракот? .....	24
Преп. Кирил Пејчиновиќ - За свадбите во Божикен пост .....	26
Весни и настани од епархијата	



## ♦ СТЕФАН ~ АРХИЕПИСКОП ОХРИДСКИ И МАКЕДОНСКИ ♦



Така ѝреба да свеќи пред луѓето и вашата светлина, за да ги видате вашиот добри дела и да Го прославате вашиот Отец небесен (Мт. 5, 16)

Пред една година<sup>1</sup>, овој свети храм не собра за востоли-чувањето на новоизбраниот митрополит на Тешовско-господарска епархија; штошаш дојдовме за повод што означи ново поглавје во животот на Црквата во Половскиот крај. Од поранешната Половско-кумановска епархија, Синодот, согледувајќи ја поштрабата, формира две епархии, кои, само за период од една година, ја оправдаа одлукашта на македонскиот архиерей. Еден Јосиф поставивме со седиште во Тешово, а другиот Јосиф во Куманово. И, еве, со Тешовско-господарскиот митрополит г. Јосиф сме заедно за да ја одбележиме годишнината од неговоото архипастирствување на овие простории. Дојдовме со сите вас, најпрво молитвено да Му заблагодариме на Бога за поштревата што ни ја дава, зашто без Бога никој не ќе можеме да створи-

<sup>1</sup> Слово одржано во Тешово, во храмот „Свети Кирил и Методиј“, на 2. 11. 2014 г., на годишнината од востоличувањето на Неговоото високопреосвештенство г. Јосиф за Митрополит-тешовско-господарски.

ме ништо - сè ни е од Бога (2. Кор. 5, 18); – сеја наша способност доаѓа од Бога (2. Кор. 3, 5), од Бога ни е и ѝрпението и утехата, од Бога ни е и сигурноста, од Него ни е сè. Имајќи го сејо тоа предвид и живеејќи со сознанието дека пак од Бога сме избрани за ова што сме, односно дека Бог не повикал кон светост, должни сме да внимаваме на себеси. И не само тоа: должни сме да бидеме пример, да бидеме светлина за другите, како што вели светиот евангелист Матеј.

Нашиот позив, нашата служба и служењето на Бога и народот, бара да сме пример за сите и во сè. А примерот има голема сила! Сите ние, обично, веруваме во она што сме го слушнале и научиле, но повеќе и најмногу веруваме во она што ќе го видиме. Совештот и поукашта делуваат на умот, а примерот на волјата. Многумина христијани не ја познаваат својата вера, па честопати се однесуваат гледајќи ги постапките и примерите на упатението во верата. Опитаму, ѝреба да размисливаме какви сме и какви примери даваме, каков впечаток оставаме. Колку повисока должност, колку поголема функција, шолку и поголема одговорност! Во таквиот се вперени очите на сите и секогаш се следат нивното поведение и нивните дела.

Ние во Црквата мора и ѝреба да знаеме дека во нас епископите и свештенослужителите, воопшто, секогаш најпрво кон нас се упатени погледите на другите. И токму зашто Господ Христос ни ги уптил оние зборови – дека ѝреба да свеќи нашата светлина пред луѓето, за да ги видате нашиите дела. Никогаш не ѝреба да заборавиме дека ние избраните на оваа служба, во многу влијајме на другите: и во верата, и во нивните односи кон Црквата и кон Бога. Еден познат писател вели дека – добриот пастир она што го говори, ѝреба со дела да го поштревува. Значи, високите пастири и во своите животи, па дури и со своите животи ѝреба да ја поштревува науката што ја проповеда, односно да биде свесен дека примерот поучува колку и зборовите, па дури и повеќе со примерот ошколку со зборовите!

Ние во Црквата Христова имаме на Кого да се угледаме. Господ Христос е истиот и вчера и денес и ѝаков ќе остане во сите векови (Евр. 13, 8) и Словото Господово останува засекогаш (1. Петар 1, 25). Тој ни даде пример за и ние да правиме како Него (Јн. 13, 15). Многубројните светици, маченици, исповедници, преподобни – се пример дека и во ова тело и во овој свет може да Му се угоди на Бога и да се биде пример

на луѓето. Богоугоднициште, всушност, се луѓе коишто живееле според Евангелието, и биле и османале пример за следба. Старозавештиот праведник Јов сведочи дека Бог не ги оштргнува очите Свои од праведнициште (Јов 36, 7). За разлика од човекот, кој гледа само она што ќе го види со своите очи, Господ гледа и на срцето и на душата човекова. Преку пророкот Езекил, Бог порачал: тешко на пасишиште кои се пасеа само самиште себе (Езек. 34, 1). За тоа, и ние архиереиште, како соработници на Бога, како што вели свети ап. Павле (1. Кор. 3, 9), односно како сопасири и соучесници во славата што ќе се открие, како што вели свети апостол Пејар, должни сме да го чуваме и надградуваме довереното ни стадо – давајќи пример во сè (сп. 1. Пеј. 5, 1-3).

И нам во МПЦ, во сите времиња, Бог ни испраќал пасири кои биле пример меѓу нашиот народ. Свети Климент, охридскиот чудотворец – големиот учител, проповедник и пасир, така поучува: чујте, о пасири, пазете го вниманието сиадото што ви е доверено, поучувајќи го со благоси и водејќи го со љубов... Не престанувајте да ги поучувате луѓето кои ви се доверени, покажувајќи се во сè како пример за добри дела...

Јас и браќата архиери верувавме, а веќе и се поштедувавме дека со изборот на Неговото високопреосвештенство г. Јосиф, добивме архиерје кој е, и ќе остане верен на Оној кој го поставил (Евр. 3, 2); дека неговото слово ќе биде светилник за нозете и светлина за патеките на доверениот народ, како порачува царот Давид (Пс. 118, 105). Владико, знајќи во кои краеви, по Божја милост, дојде да бидеш пасир, според зборовите на пророкот – утешувај го овој народ, како вели Господ (Ис. 40, 1), односно и покрај многуте искушенија, поучувај го – да се радува, да се усвршува, да се утешува, да биде единствен, да живее во мир – и Бог на љубовта и на мирот ќе биде со вас (2. Кор. 13, 11).

А вие, оци, свештенослужители во оваа епархија, заедно со верниот православен народ – помагајте му на својот архиерје! Секој од нас, без искучик, и епархијата и народот, повикани сме заедно да учествуваме во мисијата на Црквата. Се разбира: кој повеќе примил, повеќе и ќе одговора, но никој не е ослободен од обврската да помога во духовниот раст на народот и во чувањето на дос тоинството на Црквата на овие простории. Вие сите му од Бога дарувани надеж и радоси (1. Сол. 2, 19)! Стојте и држете ги преданијата (2. Сол. 2, 15), по кои ќе ве почува и води ва-

шиот архиерј. Бидејќе еднодушни и единствени (Филип. 2, 2), зашто само заедно, само сплотени можеме да ги издржиме макијте што може да ги донесе денот. Бидејќе трапеливи, а во молитвата постојани, ни совејува свети апостол Павле (Рим. 12, 12)! Нема многу да добиеме ако се прашуваме: зошто дојдовме во таква ситуација, штуку да размислуваме – како да постапуваме во оваа ситуација: стануваме сè помалубројни, сè помалку млади остануваат во овие краеви, сè помалку рожби во нашиите семејства... и уште многу други прашања, чиј одговор нема многу да ни помогне...

За тоа, трудејте се, доколку зависи од вас – живејте во мир со сите луѓе (Рим. 12, 18)! Почиствувајте го секого (1. Пејар 2, 17), бидејќе пример во градењето на толеранција со другите; почиствувајте ги разликите во припаѓањето по една или друга основа... Нашиите постари умееја да бидат и добри комшии, и добри пријатели... Верувам дека сме свесни за потребата од подадена рака кон другите во ова време. Просишувањето е и човечка доблеси и христијанска добродетел! Дури, блажени се оние кои градат мир, зашто ќе се наречат синови Божји! (Мф. 5, 9).

Како христијански народ да се трудиме да постапуваме кон другите како што другите сакаме да постапуваат кон нас. Ако тој постапуваат го имаме во нашето живеење, ќе придонесеме да се градат почтовечки односи со сите околу нас. За тоа уште и совејуваме: не угледувајте се на злошто, штуку на доброшто. Кој добро чини од Бога е, а кој прави зло – не Го видел Бога, вели свети Јован Богослов (3. Јн. 11). – Па, добринашта ги победува сите зла!

Еще, со таква надеж дојдовме на ова денешно одбележување, но и со таква надеж сакаме и да ве оставиме, имајќи ве постојано во нашиите мисли и молитви. Имајќи го Неговото високопреосвештенство, митрополитот г. Јосиф, вашиот надлежен архиерј, како пасир за пример, ви порачуваме – помагајте си едни на други, чувајте ја верата православна и Црквата наша, помагајте ја поштебната духовна преобразба и Бог на мирот нека биде постојано со сите вие! Амин!

Честити годишнина, Високопреосвештен владико и уште многу, многу одбележувања!

На многу години!



♦ ЈОСИФ МИТРОПОЛИТ ТЕТОВСКО-ГОСТИВАРСКИ ♦



**Т**олема одговорност е кога треба да се зборува и пишува за големи настани, особено за тие што се врежале во историјата, културата и религијата на еден народ, што станале неодвоив дел од не-говото постоење.

Денес се собравме на овој свештен чин, за да **Му оддадеме благодарност на Бога**, зашто по Неговата света волја, еше, за првпак во поновата историја на Македонската православна црква, шокму на овие благословени простори, напомени со многу подвиг и молитва, со чиста вера, но и со маченичка крв, со одлука на Светиот архијерјски синод, шокму пред една година се создаде и почна да функционира Тетовско-гостиварска епархија, со што беше постигнен и првиот митрополит Тетовско-гостиварски. На висина, овој чин не преиставуваше идеја и план кои по своето восстановување беа нови, сега изродени, шуку се возобновување на одамна прекинатиот црковен и духовен континуитет, изразуван во минатото преку постоењето на славната Половска епархија на овие простори, чиј најпознат возглавител, епископот Јованчиј, е сочуван во манастирот „Свети Атанасиј“ над с. Лешок.

Возлубени во Господ, овој аманет, даден од нашата света Црква, е голема обврска за сите нас - за надлежниот архијереј, свештениците и за верниот народ. Ни се даде голем дар, но и голема одговорност - сите заедно да работиме оваа нива Господова да стане духовно плодоносна (Мк. 13, 1-8).

И во овие моменти, кога по една година работи и подвиг треба да кажеме што сме исполните и постигнале, се наоѓаме пред многу неблагодарна одговорност - да судиме и зборуваме самиште за себе. А ние само на Господа се надеваме, на Неговата милост и на молитвеното засилништво на свештините! Токму со нивната помош, во оваа изминала година се успеа најпрво да се воспостави основниот институции на Епархијата и, секако, по потребата комуникација со сите релевантни фактори на локално и државно ниво. Се отпочнаа неколку капијални проекти, и тоа во разни области: се возобнови замрената мисионерска дејност, најпрво изразена преку активното богослужение и проповедта на Божјото слово. Во тој контекст можеме да ги посочиме и катахехетскиите предавања, што се одржуваат во нашиите храмови, а кои имаат за цел запознавање со верата на повзрасните верници, покрај веќе активното функционирање на веронаукаата во основниот училишта во епархијата, каде што, можеме да се пофалиме, како ретко каде во нашата земја, имаме речиси стапроцентна посветеност. Од голема помош во оваа насока е и активното издавање на епархијското списание „Огледало“, кое со својата строга одредена содржина, има за цел појаснување на многу сегменти од православното верување и живеење.

Слава Му на Бога и благодарност до многуте добронамерници, оваа година успеавме да започнеме, па дури и да завршиме неколку капијални проекти, и тоа: дадовме нов лик на соборниот храм „Свети Кирил и Методиј“ во Тетово, возобновувајќи ја целосно неговата внатрешност; осветивме две нови цркви, едната во Маврово, посветена на светите Кирил и Методиј, а другата во с. Сушица, Гостиварско, посветена на свети Николај; ги постигувавме темелите за изградба на манастирот „Свето Преображение“ во нас. Циглана, во Гостивар; во процесура сме и со реализација на првата фаза од изградбата на владичкиот конак во составот на Лешочкиот манастир; истиот

така, го започнавме и процесот за реновирање на постоечкиот, гостински конак, за што се надеваме на помош од државата. Отворивме црковна кујна, која со штедрашта помош на неколкумина верници, успеваме да ја активирате еднаш во неделата, а се надевам дека доколку смогнеме сили, тоа ќе го правиме и почесто.

Секако, искрено се молиме и се надеваме, во периодот што преистоји, дај Боже тоа да биде набрзо, да ги поставите темели на долгоочекуваниот православен храм во новиот дел од Тетово, а во соработка со централната власт да изградиме капели на постојаниште градски гробишта во Тетово и Гостивар, кои се од суштествена важност и потреба на населението. Во овој период, посветувајќи многу делови од нашата Епархија, видовме дека сме обврзани пред големото духовно богатство што нашиште предци ни го оставиле. Градете со душа и срце, давале за својата мајка - Црквата со толема вера и любов, за возврат просејќи ги нејзините молитви за здравје и спасение. А има ли подобра мајка од таа што умее да воспира и насочи, да научи како да живееш за она за кое Господ, нашиот Бог не предизначил? На црковниште градби, на фрескиште и иконите е испишана духовната историја на православниот народ од овие простори. Нависината, во минатото доживеавме големи искушенија, што поради своја, што поради штета вина, но, еште, сега сме исправени пред најголемиот предизвик - да се свршиме кон себе и своето, да го зачуваме, но и унапредиме тоа што го имаме. Во изминатиот период запознав многу луѓе од овој Полошки крај на нашата Македонија, па дури и нашинци ислени по дијаспората. И видов и сфаќив дека сме луѓе кои можеме и мораме да даваме особени духовни плодови. Ги видов и позитивните и нашиште негативни страни, па затоа и апелирам како ваш духовен отец - да бидеме најпрво едно во Господ, едно во духовното, но едно и во световното - да имаме единствен цел и стратегија, личните интереси да ги ставиме најниска, особено пред она што е целисходно за сите, со еден збор да бидеме сплотени и да ги негуваат мирот и хармонијата меѓу нас. Да ги почишуваме вековното устројство на Црквата и свештенството. Да гледаме како на другиот да му помогнеме, ако не сме во можност материјално, тогаш со добар збор и мисла

и, особено, со молитва пред Бога, а помалку да гледаме и да се интересираме за штетите. А најважно од сè - да не има во Црква и на Литургиите, да живееме црковно и духовно.



Возлюбени во Господа,



Сите превивеали многу и разни нешта како Македонци од овој дел на нашата земја. И сите увиделе дека нема поинаков начин за успех, освен со Бога и Црквата. Тетовски ве поучувам и молам да ја сакаш верата штојдовска и прајдевовска, но и да ја живееш. Да ја чиниш Црквата и да се надеваш на нејзините молитви, на нејзината любов и пријатељство за вас и вашиште појомци.

Вам, почишувани и уважени браќа и сестри во Христова Гospодина, кои во овој изминат период несебично се вложивте на начинот на кој можевите, и духовно, и интелектуално и материјално, нашата Епархија да почне да

функционира, да покаже дела и да ја осветува својата мисија, особено сме ви благодарни. Надевајќи се дека вашата любов ќе продолжи и ќе биде постигната, Го молиме Милостивиот Бог да ве дарува со многу добра.

Вам, свештенослужителиште на оваа од Бога дарувана духовна нива, ви упатувам духовничка поука за периодот што следува - бидете бодри, бидете постигнати во верата и ревноста, почувајте се од Преданието на Црквата и проповедајте го Евангелието и со слово и со дело! Голема е нашата свештенничка обврска пред Семоќниот Бог.

Вам, пак, верниот народ, ве поучувам да бидете верни на Господ и Неговата Црква, да бидете силни пред искушенијата што ги носи духовната борба, што ги носи новото време. Не заборавајте дека Господ е любов и дека судовите Негови, покрај што се неиступливи, секогаш се праведни.

Господ да ве благослови и да празнуваме заедно уште многу јубили и успеси. Амин.

## ❖ ЖИТНĘ НА СВЕТИ ЈОВАН ШАНГАЈСКИ ❖



**М**ногу е важно споменото за учителиште и преподавениште, посебно за оние коишто живееле свеќи живој, да биде пренесен на помладиште генерации со искрени емоции и многу љубов. На таков начин нашиште учители ни го пренесоа споменото за свеќи Јован Шангајски и врежаа во нашиште срца неизмерна љубов кон овој свеќишел.

Свеќи Јован Шангајски бил роден во населбата Адамовка, во Харковската губернија на 4. јуни 1896 година, како најстар син на родителиште Борис и Глафира. Љубовта кон Бога ја почувствуваа најпрво во својот дом. Негов далечен предок бил свеќи Јован Тоболски, чијшто живој и подвиг го воодушевувале, како пример кој треба и самиот да го следи. Неговојто свеќиво име било Михаил Максимович. Според едни, тоа име го добил поради домашната слава во чест на свеќи архангел Михаил, а според други, по неговиот предок, научникот Михаил Александрович Максимович. Со духовниот и аскетски живој се запознал во Џ.н. Светогорски манастир, кој бил во близина на неговиот семеен имот. Поштоа се запишал во Полтавскиот кадетски корпус, но иако го завршил со најголем успех, сепак, се покажало дека тоа не е неговиот живојен повик. Во Харков се запишал на Правниот факултет, каде што го запонал и својот духовник, архиепископот Антониј

Храповицки, чијашто личност ќе одигра клучна улога, најмногу во однос на живојната определба на малиот Мишо. По емигрирањето во Белград, се запишал на Богословскиот факултет, а за да помогне во отстранокот на своешто семејство, продавал весници на белградските улици. Свеќи Јован Шангајски бил замонашен во Милковскиот манастир, во близина на градот Свилањац. Поштоа бил испратен како еромонах и професор во богословијата во Битола, каде што со најголема љубов ги учел младите богослови на божествениште науки. Неочекуваниот избор за епископ на Шангај во Кина, отворил ново поглавје во неговиот живој. Таму свеќи Јован, како млад архиереј, пасишичувал со најголема љубов и редок аскетски подвиг. Покрај раководењето со црковниот живој на иселенициште Руси, тој отворал и доброшпорни установи, меѓу кои најзначајно е прифаќалиштето за деца без родители „Свеќи Тихон Задонски“. По Втората светска војна, успеал да спаси од совјетската пропаганда голем дел руски иселеници во Кина. Свеќи Јован Шангајски бил новиот Мојсеј за емигрантиште од Шангај, бидејќи ги предводел на далечниот и тешок пат, најпрво до Тубабао на Филипините, а подоцна, како добар пасиир, ги смесил на сигурно во САД. Го оживеал споменот и заборавениот култ на францускиот древни свеќишел. Исто време помагал и за формирање на самостојна православна црква во Франција, а поштоа и во Холандија. Со негова помош биле основани и неколку манастири. Ја пошпомагал и се изборил за иницијативата за канонизација за свеќишел на отецот Јован Кронштадски во 1964 година. Неговојто живојно дело ќе го запечати градбата на соборниот руски храм во Сан Франциско. Тоа било време кога ги префрпел и најголемите живојни удари, односно искушенија од нечестивиот.

Овој свеќи архиереј бил низок по раса, со тешкотии во говорот и куцал на еднашта нога. Но сепак тоа не било пречка, тој со својата искрена самопожртвуваеност, максимално да одговори на архиепископскиот повик. Од денот на своешто замонашување, никогаш не заспал во поштела, шуку спиел на стол. На тој начин го практикувал најтешкиот подвиг - победувањето на сонот. Секојдневно служел свеќа Литургија и посетувал болни, над коишто правел и чуда со иконата на свеќи Наум Охридски, од која никогаш не се одвојувал. Свеќи Јован Шангајски бил многу скромен и живеел не



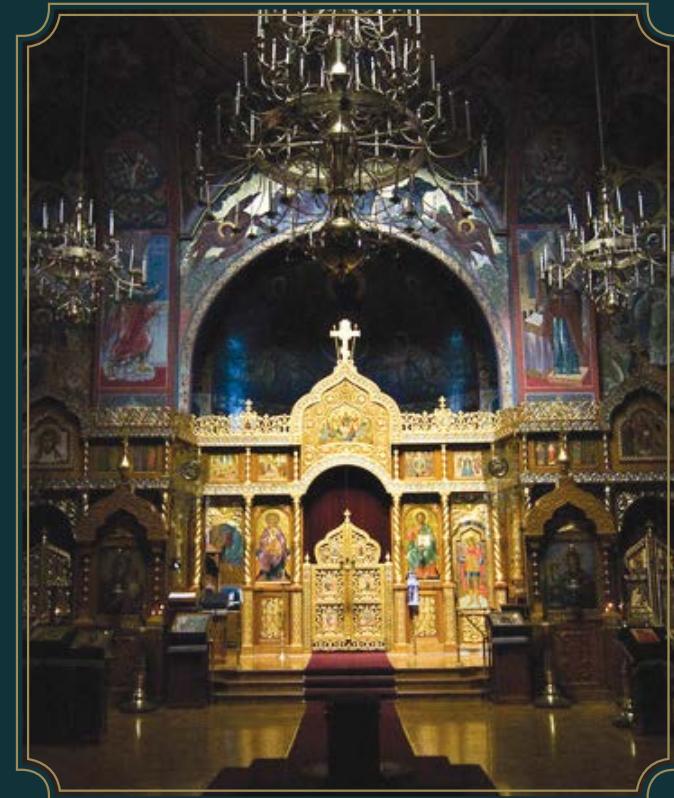
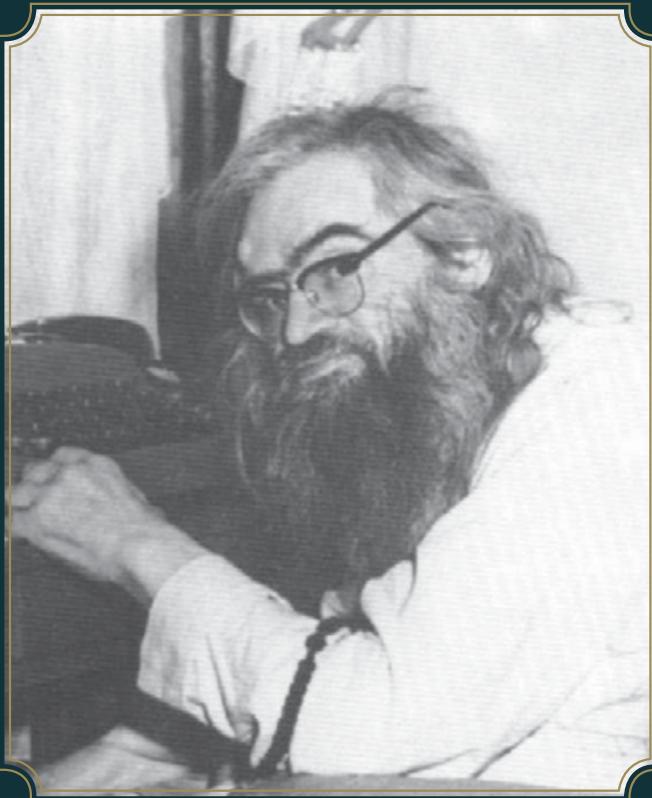
за себе, јаку за Црквата Христова. Во САД го викале свеќи Јован Босија, бидејќи честопати, поради болки во стапала, не носел обувки.

Свеќи Јован Шангајски починал во сабоја, на 19. јуни 1966 година, по ослужената свешта Литургија во храмот „Свеќи Николај Мирликијски“ во Ситејл.

Навистина, споменот на овој голем угодник Божји не можеме да го сместиме во овие неколку напишани

редови. Од таа причина, драги читачели, тојло ја препорачуваме книгата „Свеќи Јован Шангајски“, од блаженоупокоениот и драг професор Борис Кр. Божковски, еден од учениците Македонци на свеќи Јован Шангајски. Таа книга, верувам, ќе го стопли вашето срце и пак и пак, и пак и пак, ќе посакаше да ја читаате.

Свеќи оче Јоване, моли Го Христата Бога за нас!



# БОЖЕ ЗОШТО СЕ СЛУЧИ ТОА СО МЕНЕ



**M**лад пар. Се запознале неодамна. Единствената желба им била да живеаат во љубов.

Колку што може повеќе да се сакаат еден со друг. Колку што може попојполно! Колку што може подлабоко! Тоа е тоа - висотинскиот живој. Во тоа нема само сладост и убавина, има и сила! Таквата љубов не може да е егоистично чувствува, бидејќи не е ограничена само на себеси, односно не е самодоволна. Љубовта раѓа, умножува и дава живој.

Во тој круг на љубовта, тие спаѓаат во брак, и еште веќе чекаат дешенце. Тоа им е ценетар и смис-

ла на заедничкиот живој. Сите мечти сега веќе се сврзани со него, во дешето се собрани сите нивни надежи. За првпат, во нивната љубов влегува и некој трет. Тој уште не се гледа, но самојо негово присуство ја умножува и укрепува нивната љубов. Промениште што се случуваат во женското тело за време на бременоста, ја поизврдуваат појавата на новиот живој, кој не само што е создаден од љубов, туку и самиот раѓа љубов. Невидливо малечко, коешто го разбираат без зборови, им дава нов живој на родители. Тие откриваат не само дека се сакаат повеќе, туку и некако поинаку. Нивната љубов добила ново, некое повисоко ниво.

Младата жена се чувствува како мајка уште пред раѓањето на дешето. Таа само го очекува моментот кога ќе може да си го претгрне дешето. Доаѓа денот на раѓањето. Природната болка се заменува со радост, вчудовиденост од новото присуство во домот, изненаденост пред неповторливиот прти на новата личност. Со неа заедно доаѓаат и бессониште, ноќи, радоста, неспокојствота, трижиште, преграѓкиште, бакнежиште, играчкиште, мечкиште. Дешето започнува да се смеет, да зборува, да оди, да ги прави првиот палавшичи, започнува да оди на училиште. Од ден на ден приврзаноста кон дешето расцвете. Справовите и опас-

носити се менуваат. Слушаме дека нечие тургото деите тешко заболело. Насмевката ни исчезнува од лицето, но не за долго. Длабоките внатрешни съравови го определяваат нашиот душевен свет и ја одразуваат нашата насоченост. Не, тоа не е можно! Тоа не може да се случи со нас! Постои некоја причина поради која болеста чукнала во тургот дом. Веројатноста дека таакво нешто ќе се случи и со нашето деите е ништо можно мала, дури и не постои. Собирајќи ги трошките од верата, духовно се оградуваме со крстниот знак. Ако Бог постои, Тој ќе не запази, што смее Го повикале. Уште повеќе, Бог е любов. Тој ќе се сожали и над нашето бедно дејенце. Тоа е уште толку невино. Еве, се случува, по играја нему му е лошо, упредената веднаш му се покачува телесната температура и ние не можеме да му ја спуштиме и по неколку дена, или поради непозната причина тоа боледува постојано. Съравуваме, му правиме прегледи, сепак, увереноста не не напушта: резултатите ќе покажат, деите тоа заздравува, или во најлош случај тоа е само дејска болест, од која се боледувало и преходно, а во нашите денови успешно се лекува.

Деновите минуваат. Безоблачното небо на нашата радость е прекинато од тромавициите на медицинските заклучоци. Тоа е рак. Името на дијагнозата не поизгушува на морски деликатес. Но сега во нас никнува впечатокот дека тој рак, со еднашта шипка го смика нашиот разум, а со другата ни го распарува срцето. Тоа чудовиште го јаде и го мачи целото наше биение. Не сакаме да мислиме на тоа, не можеме да го сфаатиме. Сосем неодамна ние се претрнувавме и се радувавме што Господ ни испратил мал

ангел. Денес нашиот претрагатки личат на сад исполнет со солзи и се плашиме Господ да не ни го земе ангелот, кого го сметаме за свој.

Бурашта на медицинските испитувања се сменува со мачното надаѓање на прашањето, што нема одговор „Зошто?“ Боже мој, зошто тааква болка? За што ли е виновно ова невино суштество? Зошто тоа се случи со моето деите, кое ми изгледа најдобро во светот? Зошто треба да сърада без ропот, да боледува, не препоставувајќи што се ќе треба да исчрпи. Зошто толку рано надвистна над него болеста? Да ги остави своите играчки, своите браќа и сестри, своите родители и овој свет? Зошто се случи сего тоа со нас?

Никаква логика не може да ни помогне, никакво објаснување не може да не утеши, никаков збор да не поизкрипи, никаков бог да се допре до нас.

Ние се исчрпнуваме од тој круг и бараме прибежиште во исчекувањето на некое чудо. Но дали ќе се случи? Христос го воскресна Јаир и синот на вдовица од Наин. Тој ја исцелил Хананејката и слугата на сиотникот. Бог особено ги люби децата и нам не учи да се поучуваме од нивната невиност. Неговата любов е неисцрпна. Колку чудеса се случуваат далеку од нас, а колку имало во минатото! Зошто да не се случи и сега, со нашето деите? Што е тоа за Бога? Тој не може ли им да им стори едно мало чудо?

Нашиот съремеж да се утешиме на тој начин го зголемува искушението. Чудото, зашто е чудо, зашто се случува крајно ретко. Ако се случи со нас, нема ли да е несправедливо? Зошто некој живеат во постојано благодајно присусува на Бога, а други се лишени од тоа?

Зошто едни го прославуваат Бога, а други (мнозинството) се смируваат толку многу и Го молат Бога? И повторно, ако Тој може датвори чудеса, зошто не ги исцелува сите или уште повеќе - зошто воопшто не ги надмине болестите радосно и мирно, за да ги преживееме малкуте години кој ни се запишани? Може ли Бог да постои за тоа, за ние да сърадаме, или воопшто Го нема, и ние се мачиме и сърадаме? Некои ни велат дека Бог не љуби и зашто допушта таакви искушенија. А тие коишто не утешуваат, коишто одговараат на нашата болка со совети и зборови, зошто нив Бог не ги љуби, а само нас? Зошто нивните деца безгрешно играат и се смеат, а нашето е ослабено и бледо, живее со лекарства и низ здравствениот систем? Зошто нивните деца се шегуваат и прават пакости, а нашето живее со празна надеж и вера во лагата дека наскоро се ќе биде во ред и наскоро ќе се врати на училиште? Зошто тие прават планови во однос на децата, а ние се плашиме да мислиме за иднината на своето деите?

И ако препоставиме дека Бог ќе реши да не боледуваат децата, тогаш како ќе може да ѝ прикаже возрасните, како тоа се согласува со Неговата любов и Божеството?

Зошто нашиот живоат е толку трагичен, зошто съравуваш да љубиш? Зошто не се решаваш да се предадеш на другиот? Зошто не се решаваш да се приврзеш кон некој? Зошто колку по силна е љубовта, толку поболна е разделбата? Колку се подлабоки чувствуваат толку е поголема болката? Нависината, зошто? Во еден момент тоа „зошто“ го достигнува пределот на гордостта. Некој не советуваат да не

поставуваме прашања: не може да го прашаме Бога „зоштo?“. Можеби токму поради тој грев сирада наштo дејstе? И сите тие „зоштo“, кога се поштикнati од смирената и шивка болка, не само што го сочинуваат образот на наштo вистинско „јас“, туку ти изразуваат и најдлабоките суштински сомнежи на овој свет.

## БЛАГОСЛОВОТ НА БОЛКАТА

Тие „зоштo“ се благословени! Ги осветил Самиот Христос, кога умрал на крстот: „Боже, Боже зоштo си ме оставил?“ (Мт. 27, 46). Боже мој, зоштo го направи ова со мене? Што ли сум ти створил? Зар не сум Твој Син? Тоа е тоа прашање, кое си го поставуваме и ние. Но и Он останал без одговор. На прашањето не било одговорено на видлив начин. Насmаниtе што по тоа следуваа, го открија одговорот.

Мноштво слични горчливи прашања изрекла устата на многусирадалниот Јов, и ги напишало перото на пророк Давид: свештената историја ја запечатила трагичната смрт на нивните деца. Овие два човека истовремено преиставуваат пример на зачудувачка вера, издржливост и трпение.

Тоа прашање кое се однесува на Бога, го поставуваме на себеси и на оние луѓе, кој особено не сакаат. Го поставуваме токму затоа, за да го изразиме тоа, што се случува во нас, и истовремено се надеваме дека некој ќе ни се сожали. Кој може да ни даде одговор?

Свети Василиј Велики, обраќајќи се кон еден најажен татко, му рекол дека болката го прави човекот толку чувствителен, што тој саннува сличен наоко кое не ја подне-



сва и најмалата прашина. Дури и најнежното движење ја зголемува болката на човекот кој сирада! Мислиште кои се приведуваат како логички аргументи, стануваат неподносливи. Само солзиште, недовумието, молчанието и внатрешната молитва би можеле да ја успокојат болката, да ја просветат темнината и да родат надеж. Болката не само што не пробудува, туку раѓа и љубов кон луѓето околу нас. Тие се обидуваат да се постапат на нашето месето. Чувствувајќи се себеси заштитени, тие се обидуваат да ги спodelат нашиите чувства, не толку пријатни за нив. Тоа им се дава. Болката раѓа љубов, а истовремено со тоа, исполнета е со љубов и нашата врска со ближниште. Болката раѓа висота. Во нашето срце распеат сосираданието кон другите луѓе. Во тоа се крие одговорот. Така во нашето срце доаѓа утеша. Неговата сладост и мир се чувствуваат повеќе од самата тежина на преживеаната болка. Како што сведочи научата, од едни

и исти родители може да се родат мноштво совршено различни деца. Ние се разликуваме еден од друг надворешно, а внатрешниот свет на секој човек е единствен (неповторлив). Според тоа, ако некој надворешен се обиде да даде одговор на нашето скриено прашање, тој ќе ни го наруши свештеното право: ние сме должни да го најдеме нашиот сопствен одговор, подготвен од Бога. Туѓата мудрост ќе ги разрушат висотата и слободата дадени од Бога внатре во нас.

Голема грешка е кога очекуваме одговор однадвор, од некој друг. Кој од мудрециште, просветениште луѓе, философите, свештениците, може да е уверен во правилноста на дадениите аргументи, и да го знае одговорот на толку лично прашање? Одговорот може да го откриеме само внатре во себеси. Не е во никакви аналогни случаи, не е во дебелиште книги, не е во рецептиште за утешување на мудрециште. Одговорот не се наоѓа некаде надвор, не го знае никој друг. Тој се раѓа внатре

во нас. И нашиот сопствен одговор е дар од Бога.

На крајот од краишаша, на сите „тие „зошто“, нема одговори, коишто ги очекуваме по нашата човечка немок и оскудност. Не можеме да најдеме решение ако ја следиме вообичаената логика. За тоа и Христос кажал малку за смртта. Тој пристоја да примил, и понел болка и сирадање повеќе од секој друг. И кога воскреснал уснашта му била полна повеќе со дихание на живот, отколку со зборови. Тој ништо не кажал за животот и за смртта, туку само пророкувал за мачеништвото на Петар. На болката е невозможно да се одговори со аргументи. Смртта и несправедливоста немаат логично објаснување. Тие прашања се решаваат само со вдхновување, кое произлегува од Бога. Тие се решаваат од Светиот Дух, и се надминуваат со смиренето примање на волјата Божја, која постигнато е висината, а истовремено и недостигната.

Испитувањето раѓа бура од прашања на кои нема одговор. Ние, вклучувајќи се во сите „тие „зошто“, „можеби“, „ако“, ја одржуваате надежта и преживуваате во овој свет, очекувајќи нешто поздраво и по-постигнато. Но него го нема во предложеното човечко решение, тоа се крие во неочекуваното и најприродно Божјо утешение. Секој наш обид да го замениме со нешто човечко, завршува со трагедија. Во дијалогот со болката, несправедливоста и смртта, принудени сме да излеземе од сферите на човечкиот расудувања. Во тоа се крие не само излез од искушението, туку и благодејание.

### Единствена можност

На крајот, ако можеме сами да си то поставиме прашањето, тогаш и одговорот треба да го чекаме. Или нема Бог, или Тој го допуштил тоа искушение, за да ни дарува единствена можност. Ако го немаше Распнувањето, не би имало ни Воскресение. Тогаш Христос бил добар учител, а не Бог. Бог ни дава единствена можност, да се издигнеме над своите слабости, да излеземе надвор од пределите на човечкиот расудувања. Нам ни останува да ја видиме таа можност и достојно да ја искористиме. Во тој случај духовната полза од она што се случува ќе биде многу поголема од силата и болката на искушението.

Смртта, болката, несправедливоста се таинства што можеме да ги нарушиме со невнимашлен збор. Во тие околности висината не може да биде изразена како мислење или аргумент; таа се проявува во смиреното носење на болката. Тоа е пат на границата помеѓу животот и смртта, помеѓу ропотот и славословието, помеѓу чудото и несправедливоста. Тој пат, со своите неочекувани пресврти, ни ја објавува висината за животот. На оној кој ќе се одржи во висината, таа ќе му се открие на начин на кој никогаш не преизпитувал. Оној кој може да ја испрви болката, станува чувствителен, и му се открива тааква духовна делатност, што во друг случај не би можел да го постигне. Работата не е во тоа дека ќе ти се случи некакви откровенија и настани, тие и така постигаат, туку е во тоа што

ќе ти се отворат очите и ти ќе можеш да ги видиш. За жал, постои една неоспорна висина: само тубејќи го саканото нешто, ние достигнуваме и запознаваме нешто уште поголемо.

Уверен сум дека ништу болката ништу несправедливоста не можат да ја надминат Божјата љубов. Бог постои. И Тој е љубов и живот. Совршена љубов и полнота на животот. Најголемата тајна на Неговото битие е во иштовоременото суштесување со болката, несправедливоста и смртта. Можеби најголемиот предизвик за секој од нас е да живееме со сопствената болка. Со надеж да ги примиме во претраткиите шие длабоки „Зошто“, очекувајќи Го смилено и внатрешно Бога, покму среде таќвиите „несправедливости“, кои, ни се чини, ни ги испраќа Бог.

Пред неколку дена кај мене дојде една млада девојка. Изгледаше дека кандило на животот одвај и тлее. Покрај неподносливата болка, видов надеж. Во нејзините расплакани очи настрев радост, сила и мудрост. „Јас сакам да живеам“, ми рече таа – „но не дојдов штоа вие да го поштедите. Дојдов да ми помогнете да заминам од овој свет.“

- „Јас сум свештеник на животот, а не на смртта“ - ѝ одговорив - „затоа сакам ти да живееш. Дозволи ми да ти прашам нешто. За време на тешкото искушение, кое ти е испријено, се запраша ли: „Боже, зошто тоа се случува со мене?“

- „Не ве разбираам, оче?“

Прашав: „Боже, зошто тоа не се случи со мене? Ја очекувам не смртта, туку просвештението.“



## БОГ Е ТВОРЕЦ НА ДУХОВНИОТ СВЕТ

**К**ога ќе ја отвориме Библијата, Светото писмо на Стариот завет, во Првата книга на великиот пророк Мојсеј, ќе прочитаме: „Во почетокот, Бог ги создаде небо и земја“ (1. Мој. 1, 1). Писанието на овие Божји височини, по вдахновение Божјо подоцна ни ја опишува форма, состојба и целокупниот изглед и основниот концептуален свеќ, во кој поштоа Божјата

творечка креативност дошла до својот израз. Поради духот на своето време и поради тоа колку бил во состојба саарозавештиот богоизбран народ правилно да ги согледа Божјите височини, пророкот Мојсеј не можел да се впусне во потолемо и поподробно опишување на природата и целокупните својства на духовниот свеќ. Саарозавештиот богоизбран народ не можел да го апсорбира тоа и лесно би можел да засирани во идолопоклонство. За тоа пророкот Мојсеј сметал дека е доволно ако напише само тојаку: „На почетокот Бог ги соз-

даде небо и земја“. Дека ангелиште се создадени долго време пред создавањето на материјалниот свет, ни сведочи и податокот опишан во книгата за праведниот Јов, каде што читаме дека кога Бог во чејвртиот ден ги создаде звездиште, се радуваа ангелиште на небошто (Јов 38, 7).

## ПРИРОДАТА НА АНГЕЛИТЕ

Ангелиште се пред сè, духовни бишија. Тие се создадени од Бога, од ништо. Нивната духовна природа, обичноот смртен човек не може ништу да ја разглажне, а ништу, пак, да ја разбере. Тие се духови, според тоа невидливи, но истовремено се разумни, слободни, бесмртни и бесстрашни. Тие се утврдени во доброшто и во служењето на Бога, па според тоа не се подложни на тревота. Но иако како бишија се посвршени од човекот, сепак, пред Бога тие се несовршени. Тие не се сезнајни. Сезнаењето како особина е својствена само на бишието Божјо. Тие не можат сами да ги разберат тајниште на домостројото Божји за свеќот и човекот. Тие, исто така, не можат да проникнат и да го разбераат Божјото бишие. Тие го немаат својството на секадеприсутност, бидејќи се конкретни индивидуи, кои не можат да бидат истовремено секаде. Тоа многу јасно ни го открива и свештиот апостол Матеј, кој, опишувајќи ги најприсниште настани по Христовото воскресение, вели: „Ангел Господов слезе од небошто, пристапи, го отвори каменот од гробната врата и седна на него“ (Мат. 28, 2). Значи, тие по природа се духови,

но според својата служба се нарекуваат ангели, односно весници, објавуващи на Божјата волја на луѓето. Ангелиште се бесмртни поради Божјата благодат и се освештени според своеот досветоинство и според близкоста со Бога. Кога им се јавувале на луѓето, се преобразувале себеси во облик прифатлив за видот и разбирањето на луѓето. Тие не можат сами од себе да прават чуда, што според Божјото допуштање. Тие се посвршени битија од луѓето. Нивната духовна природа е апсолутна, во споредба со нас луѓето кои не сме во состојба да ја разглажнеме суштината на нивното битие. Но во однос на Бога не е така, бидејќи само Бог е неспоредлив и пред Него се изгледа трубо и мачеријално. Единствено Бог е апсолутно немачеријален и бестелесен. Бројот на ангелскиште чинови е утврден уште со самото нивно создавање од Бога. Но нивното мноштво никој не може да го изброя. Господ Исус Христос во една прилика го објаснува начинот на постоењето на ангелиште, кога тој описува начинот на којшто ќе живеат луѓето по Неговоот втврдо доаѓање: „Зашто при воскресението луѓето ниту ќе се женат, ниту ќе се мажат, а ќе живеат како ангелиште Божји на небесата“ (Мат. 22, 30). Тоа значи дека ангелиште не можат да се размножуваат по пат на раѓање како нас луѓето. Нит не им е потребна ниту телесна храна за да се одржат во живот.

## СВЕТОТО ПИСМО СВЕДОЧИ ЗА ЈАВУВАЊАТА НА АНГЕЛИТЕ

Во Светиото писмо има мноштво примери кога ангелиште им се јавуваат на видлив начин на Божјите

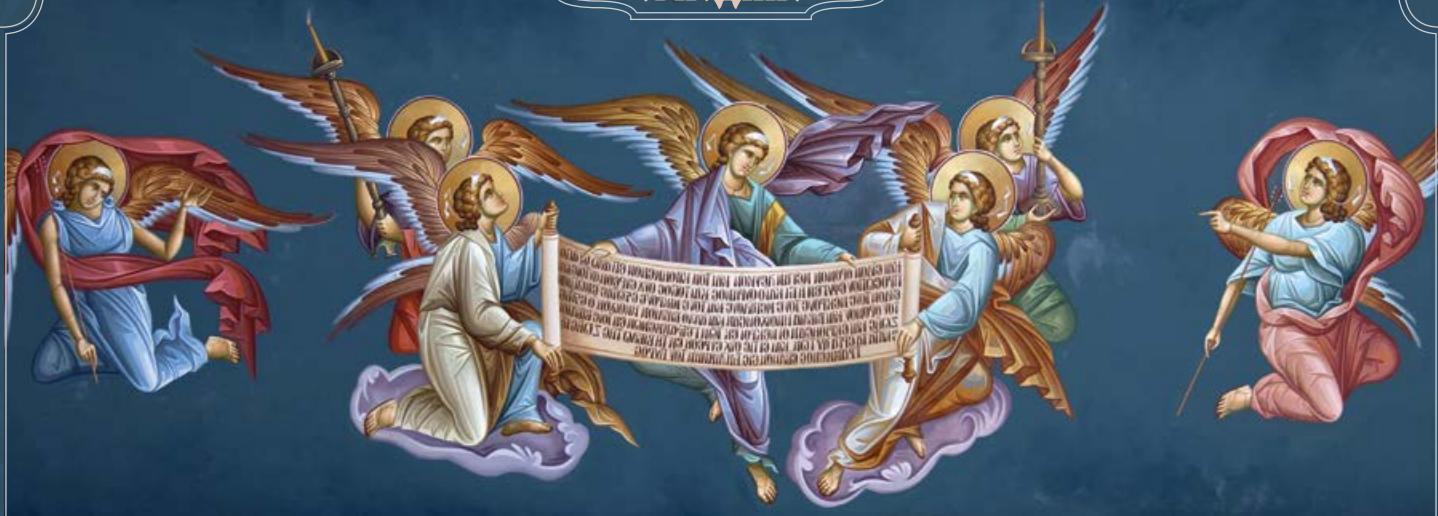
угодници, објавувајќи им ја Божјата волја. Царот Давид гледал ангел кој според Божјата волја го поразувал народот (2. Цар. 24, 16-17). Ангел Господов му се јавил на свештиот пророк Илија и му дал упатствија по повод болеста на царот Охозија (4. Цар. 1, 35). Ангели го извеле Лојот од Содом (1. Мој. 19, 1-15). Старозаветниот патријарх Јаков видел ангели како се качуваат и слегуваат по скала, која сстои на земјата, а со врвот го допира небото, каде што стоел Господ (1. Мој. 28, 12-13). Всушност, целото Свето писмо на Староот завет изобилува со примери кога Божјите ангели се јавувале во облик, јасно видлив за човечкиот телесни очи.

И Новиот завет изобилува со голем број примери во кои на јаве или на сон Божјите свешти ангели им се јавувале на луѓето, кои биле пред сè богоугодни и со свештливото. Светиот архангел Гаврил на видлив начин му се јавил на првовештеникот Захариј во старозаветниот храм, објавувајќи му ја весната дека неговата жена Елизавета ќе го роди светиот Јован Претеча и Крстител Господов (Лука 1, 11-20). Исто така, светиот архангел Гаврил, јавувајќи ѝ се на Пресвета Дева во домот на праведниот Јосиф, во Назарет, ѝ соопштил дека щаа ќе го роди Спасителот на светото, Господ Исус Христос, поздравувајќи ја со зборовите: „Радувај се, Благодатна! Господ е со ќебе! Благословена си и мештај на јениште!“ (Лука 1, 26-38). Мноштво ангели го славеле Христовото рождество, пеејќи: „Слава на Бога во висините, а на земјата мир и мештај на луѓето добра волја“ (Лука 2, 9-13). Ангели дошле и му служеле на Христос по третите искушенија од гаволот (Мат. 4, 11). Ангел Го

храбрел Христос во Гетсиманската градина (Лука 22, 43). По Христовото воскресение, ангел Господов го тргнал каменот од вратата на гробот, каде што лежело мртвото тело на Христос (Мат. 28, 2). Ангел Божји им објавил на мироносиците дека Христос воскреснал (Мат. 28, 5-7). При вознесението на Христос, ангели им ја објасниле тајната на вознесението на апостолите и им соопштиле дека Христос ќе дојде повторно, на истиото место начин, но тогаш како судија на светото (Дела 1, 10-11). Дури и маченичкиот животопис на свештиште апостоли сведочи дека ангелиште активно учествувале и оставиле свој белег во животот и развојот на младата Црква Христова: пр. Ангел Господов ги ослободил апостолите од затвор (Дела 5, 19).

## ПОДЕЛБА НА АНГЕЛИТЕ СПОРЕД ЧИНОВИТЕ

Помеѓу себе ангелиште се делат хиерархиски. Нивната поделба е според чинот и според степенот на нивното совршенство. Во древниот спис „За небесната епархија“, свети Дионисиј Ареопагит пишува за ангелиште дека се поделени во три чинови, а чиновите во три реда. Најсовршениште се најблиску до Бога. Тие своеот осветување и бесмртноста ги добиваат директно од Бога. Ангелиште, коишто се од вториот чин, се осветуваат од Божјата благодатна свештина преку ангелиште од првиот чин. Додека, пак, ангелиште од третиот чин, се осветуваат, од Божјата благодатна свештина преку ангелиште од вториот чин. Значи, според учението на нашата свешта Православна Црква, онака како што е описано во Светиото писмо, однос



но како што ни изложиле свешици, ангели је се делал на девет ангелски чинови, и тоа: серафими, херувими, пресволи, господстви, сили, власни, началства, архангели и ангели. Некој од нив, според свештава опишани во Свето писмо, имааш и свои имиња: Михаил, кој е како Бог, кој чува, помага (Дан. 12, 1); Гавриил, чие име значи сила Божја (Дан. 8, 16; Лука 1, 19); Уриил, чие име значи свештина или оган Божји (з. Ездр. 4, 1); Саламиил, чие име значи молитва кон Бога (з. Ездр. 5, 16); поштоа Рафаил (Божја помош), Егудил, Варахил ишн.

## НАШАТА ПОЧИТ КОН АНГЕЛИТЕ

Свештица Православна Црква, раководена од Светиот Дух, учењето за свешице Божји ангели го воздигнала, на нависината досега писедесет. Во Никео царигрдскиот символ на верата, преку кој ние верниште јасно ја исповедаме нашата православна вера, се вели: „Верувам во Единиот Бог Отец, Седржител, Творец на небош и на земјаша, и на сè видливо и невидливо“. Богов дахновениште оци, учесници на Седмиот вселенски собор, утврдиле дека на свешице икони, кои ги почнувате поради изобразениот

на нив лик на Господ Иисус Христос, Мајкашта Божја или Божјите свешици, можеме да ги изобразуваме и да ги почнувате ликовите на свешице ангели. Тие, се вусушност, наши неуморни заслатници и молитвеници пред пресволови на Севишиот Господ Бог. Светиот пророк Исаја, во своеот видение гледал како серафими го облекуваат пресволови Божји, постојано кружејќи и пејќи: „Свети, свети, свети е Господ Саваош! Целаша земја е полна со Неговаша слава!“ (Иса. 6, 3). И на секој човек, кој е крстен во името на Отецот и Синош и Светиот Дух, Господ му дарува ангел пазител, кој ќе го закрилува и пази од гревот и злоот и ќе го насочува на патот на спасението. Во тој контекст треба да ги разбереме и зборовите на псалмопеецот, кога вели: „Ти, си, Господи, надеж моја, Севишиот го избра за свое прибежиште; зло нема да Ти се случи и неволја нема да се приближи до штетот Твој; зашто што ќе им заповеда на ангелиште Свои за Тебе, да Те чуваат на сите патишта Твои“ (Псал. 90, 9-11). И секој православен христијанин, без разлика на својот општесловен стапак, покуму поради тоа што е закрилуван и раководен од својот ангел чувар, заслужува, според Божјата заповед, досегајно

внимание и почниш, бидејќи заштоа Христос рекол: „Гледајте да не презрејте едно од овие мали, зашто ви велам, нивните ангели на небесата секогаш го гледаат лицето на Мојот Отец небесен (Мат. 18, 10). Токму свешице ангели ќе бидат сведоци на нашето спасение, бидејќи Христос рекол:

„Секој што Ме признае Мене пред луѓето, и Синош Човечки ќе го признае пред Божјите ангели; а кој ќе се одрече од Мене пред луѓето, и тој ќе биде одречен пред Божјите ангели“ (Лука 12, 8). Се разбира, православниште христијани треба да се однесуваат кон свешице ангели со најискрена почниш. Кон нив се обраќаме молитвено во сите наши секојдневни прилики, било да се тоа радосни или тажни. Исто така, ги повикуваме со надеж и при молитвословијата, свешице тајни и во нашето домашно секојдневно молитвено правило. Во чест и спомен на ангелскиите чинови, се изградени голем број цркви и манастири, а многумина при крштевањето ги добиваат имињата на свешице архангели Михаил, Гавриил и Рафаил. Исто така и многу преподобни оци и мајки, при замонашувањето со радост ги прифаатиле имињата на свешице ангели.

## ♦ КАКО СЕ СЛАВАТ ПРАВОСЛАВНИТЕ СЛАВИ ♦

**Т**елесната смрт за нас православни ѝ христијани не е и не може да биде пречка за заедништво со сите оние кои се заминати од овој свет, а особено со оние кои се обожиле (стапале богови по благодат), односно свештиштети, коишто имаат смелост пред Бога да се молат и застапуваат за нас. Уште од првиот векови на христијанството, христијани ѝ почитувале свештиштети, ги собирале нивните мошти, а на мошти ѝ од свештиштети се случувале бројни чудеса како поизврда на нивната свештост.

Кај нашиот народ постои благочестива традиција, во кругот на домот и семејството да ги слави свештиштети, при што својата радост ја споделуваат со сите блиски роднини и пријатели. Секое семејство, одреден свештиштел го почитува како заштитник и молитвеник за сите кои живеат во домот. Ова е така зашто ние цврсто веруваме дека свештиштети, иако упокоени, со своите праведни души стапаат пред престолот Божји и имаат таква смелост да Го молат Бога за нас трешни. Зашто ние им ја укажуваме нашата любов и ги просиме нивните свешти молитви. Постојат повеќе свештиштели и настани од спасителниот домосфрој, коишто се празнуваат како домашна слава преку целата година, иако повеќето од нив се во есенско-зимскиот период на годината.

Начинот на одбележување на домашниот слави треба да биде набожен и благочестив. За славата се меси леб, на кој најчесто е изображен крст или ликот на свештиштелот кој го празнуваме. Таквиот леб се нарекува славски леб или славски колач. Еден ден преизходно ги подготвуваат славскиот леб, виноот, варената пченица и свеката и ги поставуваат на определеното место. Спроти славата треба целото семејство да отиде на Вечерна богослужба, каде што соборно, заедно со целата Црква ќе го прослави Бога и свештиштелот кој се празнува. Постоја важно е во домот да има икона од свештиштелот кој се празнува, пред која уште од вечерта ќе го запалиме канделарот. Во овој ден треба да размислуваат и за духовниот подвиг на свештиштелот или маченикот кој го празнуваме, да то читаме неговото житие, да размислите дали го подражаваме неговиот живот и колку сме го прифаатиле како пример и образец на нашиот живот.

Следниот ден најстро, целото семејство треба да

отиде на Литургија во својот парохиски храм, каде што литургистите ќе го прослави празникот, односно свештиштето. Литургиското празнување е најважното, бидејќи на свештата Литургија се собира целата Црква. Преку спомнувањето на имињата на свештиштети и на останатите упокоени членови на Црквата, на Проскомидијата ние оставаруваме духовно заедништво со нив. Добро е за денот на славата да бидеме исповедани и подготвени да се причесиме со Тело и Крвта Христови.

Пошто доаѓаме во домот, каде што го очекуваме свештеникот да го благослови и прекрши славскиот колач. Постојат практика славскиот колач да биде благословуван и вечерта пред празникот, по Вечерната богослужба, што не е погрешно, бидејќи според библиското и црковно смештање на времето, денот почнува од вечерта. Покрај ова, некаде се практикува намесата дома, славскиот колач да се носи во храмот и таму, по завршетокот на свештата Литургија, да биде благословен. Славскиот колач е еден вид бескрвна жртва пред Бога во чест и спомен на свештиштето. Му се принесуваат на Бога истиото оние дарови коишто се и литургисти - лебот и виноот, кои тука имаат символична функција, да не поизсешат на раснатиот Христос и на Неговата пролеана крв за животот на свештот, како и на крвта на мачениците, пролена заради висината објавена од Воплощеното Слово - Христос. Свештеникот го пее тропарот на свештиштето, пошто ги благословува пченицата, споменувајќи си за починаците, па славскиот леб и виноот, и крстовидното сече лебот велејќи: Уште ти ја принесуваме оваа словесна и бескрвна жртва во чест и спомена на... (овде го спомнува името на свештиштето кој се празнува), по неговите свешти молитви прими ја оваа жртва во небесниот светој жртвеник и испрати ни ја Божествената благодат и дарот на Свештот Дух. Просејќи ги молитвите на свештиштето, во негова чест и спомен на Бога Му принесуваме бескрвна жртва. Постоја свештеникот го зема славскиот леб во своите раце и заедно со домаќините, ги пее тропари на свештиштети маченици, на Христот Бога и апостолите и на Богородица, вршејќи го лебот. Постоја, заедно со домаќините го воздигнува трикратно лебот и вели: Христос посреди нас! На што тие му одговараат: Е, и ќе биде, по што заедно го прекршуваат. На крајот, свештеникот произнесува



молитва за оние коишто ја пренесуваат оваа бескрвна жртва.

Ошако сме се помолиле, причеслиле, сме учесувале во Богослуженијата и сме го принеле на Бога славскиот колач, во османаштиот дел од празникот ги очекуваме нашиите блиски и пријатели да ни го честитиат пра-  
нникот и со нив да ја споделиме семејната радост. Спо-  
ред древниот обичај на христијаниште да се собираат на трапеза по служењето на свештата Литургија, односно по духовната трапеза, се укрепуваме и со телесната трапеза.

Се радуваме што радоста на празникот ја споделуваме со нашиите близни.

Она што е важно е славската трапеза на љубовта да не се претвори во месно за опивање, неприсвојни шеги и препирки, зашто шака се губи духовната димензија на прославувањето. За тоа, кога сме гости на славите, треба културно и со љубов да му ја честитаме славата на домаќинот, посакувајќи му секое добро. Домаќинот треба со љубов и радосност да ги пречека гостиите, молејќи се на светите лошот кој го празнува да се засипува и за нив пред Бога. При тоа ги послужува сите со благословената славска пченица.

За тоа, да се пострудиме да ги прославуваме славите на начинот кој го изложивме, за нашето празнување да содржи во себе духовност и да му биде угодно на Бога.

# КРАТКИ ЦРТИЧКИ ЗА ОБРАЗОВАНИЕТО И ВОСПИТАНИЕТО НА ЛИЧНОСТА



1. Педагогијата има пред сè востанична функција, а не научна. Тоа значи дека воспитувањето има за цел да го обнови и да го пресоздаде т.е. да го преобликува човекот според образот на Животот Бог, Создателот (Творецот) на човекот. Педагогијата е задолжена да го храни човекот со вечената наинствоеноста свештлина Божја. Таа е задолжена, но и одговорна да го храни човекот со сите совершенства Божји, какви што се на пример: висина, убавина, љубовта и добротелото.

2. Кајихејиката, како и Педагогијата не смее за свој овој имератив да ја има научноста. Образованието стекнува нова содржина и смисла со тоа што одбива да биде сведена само на стекнување на знаење од една или повеќе области. Тоа има антрополошка, етичка и длабока духовна смисла. Само тоим образование значи обнова на образот Божји во човекот, негово разоткривање и развој. Умот на народот неконстамиран од плискиот европски рационализам, незaborавно го памети длабокото

еитичко значење на образот: Жими образов! Човек без-образен; Имаш ли образ?! Има образ како тон! Тоа зборува за длабоката врска меѓу образованието и етика, меѓу образованието и духовниот живот, воопшто.

3. Педагогијата како наука е создадена дури во XVIII век. Истоштоа важи и за Кајихејиката. Истражувањето на воспитанието се прави со цел да се подобри воспитниот процес. Воспитниот процес, пак, се сфаќа како средба меѓу воспитувачот и воспитаникот. Сепак, поимот наука е повеќе апстрактен поим. Методите на воспитување се исто таквку редуктивни, колку што се и методите во другите научни дисциплини.

4. Уште схоластиката својствена за западниот Среден век, акцентот на образовното дејствување го смета на образованието на интелектот. Образованието на интелектот се подразбира како собирање на знаење (информации) во депоата на човечкиот ум. На тој начин, образованието почна постепено да ја губи антрополошката длабочина, но и својата смисла.

5. Со текчењето на времето, тоа што во схоластиката постоеше како 'ркулец, прерасна во феномен со поштитно право на граѓанство. Денеска образованието во светата на модерниот човек има апсолутно значење на стекнување знаење и информации од разнообразни научни домени. На тој начин обра-

зованиот човек се идентификува со ученниот човек.

6. Морализмот на реформираното христијанство, иницииран со наинтуризмот и хуманизмот на Ренесансата, уште пакеситоко го насочи воспитанието, кон целиште чија природа е прагматичка. Во тоа синтеза настана и.н. педагошки empirизам. Неговите основи се изградени претежно од наинтуристичките философски и научни теории.

7. Педагошкиот наинтуризам со својот прагматизам и практичност, ја предизвика еруптивната експозија на образовништвото и педагошките институции во современиот свет. Но со тоа ги поколеба најдлабоките темели на воспитанието и неговите конечни цели. Зашишто смислата на воспитанието секогаш се става во органската зависност од смислата на човечкиот живот.

8. Поимот образование не е само ценитрален антрополошки поим, туку исто таквку е и ценитрален теолошки поим. Поимот образование има автентично, но и ништо помалку длабоко значење, од значењето на поимот воспитание, особено во теологијата. И тоа е така, зашишто образот Христов е образ (икона) на Отецот. Цртиште и својствата Христови се истоветни со оние на Отецот. Тоа е појдовната точка на православната иконологија и иконографија. Од поимот за Логосот се развива (произлегува) вториот поим, по-



имои за човекот како образ, созаден по образот Божји. Човекот како икона, созадена според иконата Христоса. Преку тоа уподобување на човекот кон Христос, човекот се восиновува на Бога Отецот. Според тоа, од штоа образност на човекот со Бога логично произлегува и поимот образование. Образованиешто како живојшен процес му припаѓа на секој човек. Зборуваме за процес што ѝ припаѓа на самата човечка онтологија. Образованиешто преиставува разоткривање на човечкиот лик созаден според образот Божји. Токму за тоа образованиешто е онтологички процес кој ги допира сите компоненти на образот човечки. Човекот со одземен образ се сведува на чист етички поим. Онтологиската димензија на образот бара респективен поддржок за човекот. Педагогијата и кашихејката не само што е тешко, туку е невозможно реско да се издвојат.

9. Радува фактиот што свеста за потребата од постоење на едно подлабоко втешемелување на човекот и на сè она што се случува со човекот низ историјата, па според тоа и неговото воспитание, е присутна во главите на сите горазди и видни педагози низ сите времиња. Недостапокот на тааквото втешемелување во нашето време ја прави несигурна современата педагошка мисла и ја произведува радикалната криза во процесот на воспитување и образување на човекот. Несигурноста и радикалноста можат да бидат превозмогнати, под услов да се пронајдат вистинскиот основи на воспитанието и

неговите конечни (крајни) цели. За христијанското доживување и гледање на ставрноста, тие основи се антрополошки, христолошки, шеантрополошки и еклесиолошки по дефиниција.

10. Ако е точно, а точно е учењето дека свештот окупинашт од Бога се преобразува во своевидна воденица на смртта (св. Јустин Келиски), тогаш точно е учењето за тоа дека Црквата, Телоот на Богочовекот, сраснаштот свешт со Бога, преиставува работилница на спасениешто (св. Јустин Келиски), работилница на преобразувањето, образованиешто и обожувањето на човекот по мерата на расноста на височината Христоса (св. ап. Павле) и по силата на благодарите на свештот и животворниот Дух. Во Црквата се случува величествена средба на човекот со Бога, но и реализација на вечниот цели на човековошто битие.

11. Трагајќи по тешемлиите на воспитанието и по неговите цели, безусловно треба да се најде еклисиолошки карактер и природата на истото. Брзоусловноста на трагањето произлегува од фактиот што човекот по природа е ем единка, ем заедница. Па, според тоа, и неговото воспитание носи ем индивидуални, ем општесливени белези. А тоа значи дека неговата смисла и неговиот карактер се еклисијални (црковни).

12. Незаобиколна е и космичката димензија. Човекот е космичко битие. Свештот пророк, цар и поет Давид на едно место во

Псалтирот пее за човекот како за битие кое се ткае во длабочините земски. Човекот живее во свештот, што е проникнуван и условуван од свештот. Но човекот е и битие кое го осмислува свештот. Оштука произлегува незаобиколна пофеба од сшекнување на барем крајот увид во преиставата на самото создание (кога се работи за тешемлиите на воспитанието). Депонираниите можности во творбата, стануваат можности на човекот како вештесивено битие.

13. Првординителскиот трев има огромен углед во основите на православното воспитание и образование. Поради падот на првординтелиите, воспитанието добива социолошки карактер. Да се образува човекот, значи човекот да се спаси од демонската триада: тревот, злото и смртта. Ова демонско тројството ги убива и ги уморува човечкиите можности и го разградува човечкиот образ, а со тоа и образованиешто, туркајќи го човекот во тешемлиите бездни на бесмислата.

14. Да заклучиме. Цел на воспитниот процес не е само просветувањето и исполнувањето на силосите на човечката природа со Висотина, Убавина и Доброта, туку пред сè и над сè ослободување на човекот од прецесните рамки на несовршенството, а со тоа и од злото кое го затешмува и оневозможува човекот да ѝ пристапи и на плироичниот начин да ја восприими Височината (Христос) и да ја разоткрие и реализира полнотата на својот лик.

# Објаснување на светата литургија во делови



## ПРОСКОМИДИЈА

**П**рвиот дел од свештата Литургија е Проскомидијата. Зборот „проскомидија“ значи принос. Во овој дел од Литургијата не учествува народот, зашто истиот се прави исклучиво во олтарот од сртана на свештеникот. Во периодот на раната Црква, Проскомидијата се извршувала за време пењешина на херувимската песна, што денес како практика се практикува и во архиерејска Литургија. Архиерејот да ја довршува Проскомидијата за време на херувимската песна, додека во османашите случаи, кога служи свештеник, целата се извршува порано, пред почетокот на

Литургијата, односно за време на Утринската богослужба. Проскомидијата, во суштина, се состои во молитвена подготвка на даровиште што треба да се принесат на Литургијата.

Свештеникот и тајконо, кога ќе дојде времето за служење, влегуваат во храмот и пред иконостасот ги кажуваат почетниште молитви: Цару небесен, Трисвето, Оче наш и покажи умилителниште чудеса, а потоа пред иконата Христова го кажуваат чудесо: На пречистиот Твой образ, се поклонуваат и ја целиваат, па пред иконата на Богородица чудесо: На милосрдниот извор, по што, истиот тајка, се поклонуваат и ја целиваат иконата. Потоа свештеникот се моли да му биде испратена сила одозгора за вршење

на преисполната служба, и да биде неосуден во свештенодејствието на Божествениште тајни. Потоа двајцата влегуваат во свештиот олтар, се поклонуваат пред престолот и ги облекуваат свештениште одежди. Со облекувањето на свештени одејанија, всушност, се покажува дека службата која пресстои е небесна, дека Бог дејствува на свештата Литургија.

Одакако ќе ги измијаат раците, свештеникот и тајконо одат на проскомидијалникот, односно жртвеникот, кој се наоѓа во северниот дел од свештиот олтар. Тој вообичаено е изграден како вдлабнатина во сид. На него се наоѓаат дискосот (чинија), свештиот пуптир (свештата чаша), лажичката за причеси, копјето, звезда и покровциште. На жртвеникот



се постапуваајќи и даровите за Литургија. Тоа, според заповедта на нашиот Господ Исус Христос, и според свештите Предание се лебот, виноот и водата. Лебот се нарекува просфора. Тоа е квасен леб, којшто е означен со специјален дрвен или пластичен печат. На просфората, на средишниот дел, кој се нарекува Агнец, пишува ИС-ХС-НИ-КА. Од десната сирана на Агнешот е честичка за Богородица (во вид на голем триаголник), а од левата честичкиште (во вид на мали триаголници) за спомен на свештителиште. Последниот древен практика да се служи од пејќи просфори, но штоа практика не е правило. Свештеникот ја зема просфората и со копјето трикратно прави крсен знак врз неа, велејќи: Во спомен на Господ и Бог и Спасителот наш Исус Христос. Со овие зборови се сведочи дека преистојната служба ќе биде принесена во спомен на нашиот Спасител, според Неговите зборови исказани на Тајната вечер: Правејќе го ова во мој спомен. Свештеникот го забива копјето во десната сирана на Агнешот, сече одгора надолу и вели: Го одведоа како овца на колење. Потоа го забива копјето во левиот дел, сече и вели: Како јагнешто што е безгласно пред оној кој го сириже щака и Он не ја отвори устата Своја. Сечејќи во горниот дел на просфората, ги изговара следниште зборови: Во сми-

рението негово се одзеде судот негов, а во долниот дел: Потеклото Негово кој ли ќе го искаже. Потоа сече под средишниот дел на кој пишува ИС-ХС-НИ-КА и вадејќи го нагоре, изговара: Како што се зема од земјата Неговиот живот. Сите овие зборови се земени од книгата на пророкот Исаја, поточно од 54 глава, каде што многу години пред Христота, на сливовиот начин се опишани Неговите сирадања. Нашиот Спасител, иако бил Бог, Чие потеклото е неискажливо, одејќи на сирадање, бил смирен како овца која оди на колење. По ова, свештеникот го сече крстовидно свештите Агнец од долната (меката) сирана, велејќи: Се жриштува јагнешто Божјо, Кое ги зема гревовите на свештите за живот и спасение на свештите. Го постапува на средината од дискосот, го прободува со копјето во делот каде што пишува ИС и говори: Еден од војниците со копје ги прободе ребра на Негови и веднаш потече крв и вода, и оној кој виде посведочи и сведоштвото негово е висинско. Овие зборови се од Евангелието според Јован, којшто бил сведок на настанието под Крстот, кога од живоносното ребро Христово потекле крв и вода. При овие зборови, свештеникот најева вино и вода во свештите пупир. Потоа, изговарајќи ги зборовите: Во чест и спомен на свештата, славна Владичица наша Богороди-

ца и секогаш Дева Марија, ја вади честичка што е во спомен на Богородица и ја постапува на дискосот од десната сирана на свештите агнец, велејќи: Царицата заслана оддесно на Тебе, во преукрасена облека облечена. Црквата ѝ оддава посебна почит на Пресвета Богородица, како онаа преку која се изврши спасението на свештите и човекот, преку овоплодувањето на Христота, па затоа најнапред се вади честичка во нејзин спомен.

Од левата сирана на просфората, се вадат честички во чест и спомен на Преибачата, пророците, апостолите, ерарсиите, мачениците, преподобните, бесребрениците, на свештите од кој се празнува на денот и на свети Јован Златоуст, ако се се служи Златоустова литургија, или на свети Василиј Велики, ако се служи Василиева литургија. При тоа поименично се спомнуваат свештителиште од соодветниот ред. Честичкиште ги постапуваме лево од свештите Агнец, редејќи ги одозгора надолу. Ова го правиме затоа што Литургијата преиставува сеќавање на сите, бидејќи за Бога нема умрени, туку сите се живи. Потоа свештеникот вади честичка за месниот архиерј, за народот, а потоа, поставувајќи ги под Агнешот, од горниот дел на просфората рони честички, при што ги спомнува живите членови на Црквата, а од долниот дел



на просфората рони чеснички за упокоениите членови на Црквата. Ова го правиме поради тоа што со љубов треба да се сеќаваме на сите наши браќа и сестри, кои се овде со нас и на оние кои го напуштиле овој привремен живот. Тоа треба особено да се прави на свештата Литургија, бидејќи нема поголема жртва која Бога Го смилосишува, од крсната жртва, принесена за спасение на сите. На крајот од Литургијата, свештеникот ги става овие чеснички во свештиот пупир, велејќи: Измиј ги Гостоди гревовите на сите овде спомнати со чесната крв Твоја. На овој начин, на свештиот дискос, всушност, е пресставена целата Божја Црква - Јагнето Божјо (Христос) на средина, а околу него Богородица, свештеничите, живите и упокоениите христијани. На крајот свештеникот вади чесничка и за себе. Свештиот Филоје, патријархот Цариградски, вели: „Да посветиме внимание, како преку овој Божествен образец и чин, преку внатрешната смисла на свештата Проскомидија, го согледуваме Самиот Господ Исус и сеќалата Негоја Црква. Во средината го гледаме

Самиот Христос, височинската Светост, Животот вечен. Зашто Он Самиот е средиште преку овој леб. Неговата Мајка, со своја чесничка е оддесно на Него, ангеличите и свештеничите се од левата страна. Долу е сеџелиот побожен собор на Неговите верници. Тоа е голема тајна - Бог помеѓу луѓето и Бог на сред божовите по благодат, коишто Он ги обожува, Бог по природа, овоплошен заради нив. А тоа е идното Царство и доживувањето на вечниот живот. Бог со нас, Кој Го гледаме и со Кого се причесуваме. Нема место штука за неверниште, ништу за неправославниште. Зашто, каква заедница има темнината со свештината? (2. Кор. 6, 14).“

На крајот од Проскомидијата, свештеникот ја зема звездата, ја покадува и ја поставува врз дискосот, велејќи: Дојде звездата и заслана на место каде што беше Дешето. Ова е симболика на онаа звезда која ги водеше мудреците од исток до Вишлиеската пештера, но нејзината практиична функција е да ги заштити даровите од паѓање. Врз звездата со соодветна молитва го поставува покровецот, поштоа поставува покровец и врз

пупирот, а на крајот заедно ги покрива со големиот покровец (Воздух). Овие покровци се симболика на повоите со коишто беше повиен Богомладенецот во Вишлиеската пештера, но истовремено и симболика на плашната со кои по распнувањето беше погребан Создателот на сеја Вселена.

Одакако вака ќе ги подготви даровите, свештеникот ги окадува, велејќи: Благословен е Бог Кој сè така уреди, Слава Ти, по што ја чија молитвата на Предложението, во која се моли Бог да ја прими оваа жртва, да си спомне за сите оние, кои ги принесуваат овие дарови, и за сите оние за кои се принесени, и да не запази неосудени во свештенодесното на свештините Божествени Христови таинства. Поштоа се кадаат престолот и целиот олтар, со изговарање на тропарот: Во гробот со телото..., па се отвораат царскиите двери, се кажува молитвата „Цару Небесен“, по што започнува Литургијата на огласението.

Продолжува...

# ПРЕЉУБАТА ~ НАРУШУВАЊЕ НА СВЕТОСТА НА БРАКОТ



**П**рељубата е грев помеѓу маж кој има законитија жена со жена која има свој маж и обратно или, пак, пад на слободен маж/жена со обврзан/обврзана.

Прељубата е повреда и сквернавење на својата и на шуѓата брачна постела. Ако двете лица се неслободни, штошаш двајцата иштовремено ја сквернаваш својата и шуѓата постела, не запазувајќи го својот законит брак, верајта и љубовита. Поради тоа прељубата е грев подложен за поголема осуда отколку гревот со блудот. Падот на овие луѓе Го навредува и ожалостува Творецот и Бога Законодавецот. Прељубата го раздвојува она што Бог го составил, го расцепува на половина едношто тело и нанесува навреда на тајната на сопружништвото. Поради тоа прељубата како грев е двојно поголем од блудот како грев и престапот е поголем. Блудот осквернува само две слободни лица – блудник и блудница, а прељубата се однесува на чејворица: две лица осквернува, а две навредува. За тоа и свешти Василиј Велики за блудницата одредува епитетимија, која се состои во забрана за пристапување од 7 години, а на прељубникот од 15 години (Крмчија 58. и 59. правило). Свештиот Јован Златоусиј прељубата ја смета за грев поголем од разбојништвото: „Не патиме шолку силно кога некој ќе го однесе нашиот имот, како кога се пошкопува бракот“ (Посл. Солун. 4, 6). Прељубата во Старото завети не била удостоена со помилување и прослушување и со ниедна жртва не можела да биде очисана. Ова се споменува во книгата Левий, во која се опишува дека за ваквиот престап следува смртна казна и на никој друг начин овој грев не се искоренувал и очисувал пред Божиите луѓе (З. Мојс. 20, 10).

Прељубата, дури и неоткриената, ја следи постоејано внатрешно мачење и гризење на совеста: внатрешниот црв постојано гризе, разбличува, исцрпува и доаѓа до очајание. Ако прељубата се открие, со неа следу-

ва голем срам, озборување, нескройлива јаросност кај оној чијашто чест е осквернета, гнев кон оној кој погрешил и досега казна по праведниот суд.

Прељубата била најстрого казнувана кај сите народи во историјата: римскиот цар Опилиј наредувал прељубникот и прељубницата да се заврзаат и да бидат фрлени во оган, а Август, Тивериј, Домецијан, Аврелиј и Север за прељубата ја одредиле следнава казна: да се спуштат врвовите на две дрва, да им се заврзаат ногите на прељубодејците и да се испуштат – телото на грешникот или грешницата се кинело на делови. Другите римски цареви му дозволувале на мажот да ги убие жената и прељубникот ако ги заштакне дека грешат и за тоа убиство не подлегнувал на никаква казна. Старогрчкиот цар Сенадиј издал закон со кој со секира им се отсекувале главите на мажот и жената заштакнатите во прељуба. Саксонциите ја присилувале прељубницата сама да се обеси, а нејзиниот труп го палеле, додека прељубникот со кој го извршувала неморалното дело, го заврзувале над отнот. Египќаниите го тешпале со железо прељубникот, нанесувајќи му илјадници рани и му го отсекувале носот. Куманиите, пак, голаја седнувајќи на магаре жената која извршила прељуба, ја воделе низ целиот град и сите ја тешпале. Бразилциите, пак, тешкаше жени или ги убивале или ги продавале како робинки. Многу други осирни и лупти казни постоеле во различни земји. Денес меѓу современиите народи ваквиот грев е многу чест, но за него не е предвидена смртна или друг вид казна.

Всушност, со Христовото дело на сите луѓе се дава можност за покајание, единствено Праведниот Судија ќе ги казни оние што не спознале дека погрешиле на овој начин. Меѓу христијаните, пак, прељубата се смета за грев проширен светоста на бракот и Божиот благослов, и за него не се предвидени сурови казни, освен илјадни духовни казни, односно епитетими.

Христос, кога говорел за бракот, говорел дека христијанинот (христијанката) на својот сопружник треба да му го проси секој престап и грев, освен гревот на прељубата.

Половата желба во бракот не е нешто за што човек треба да се срами. Свешти Јован Златоусиј на едно месечно кажува: „Желбата не е грев, но кога ќе премине во неумереност и ќе почне да се пречекоруваат законоскиите оквири на бракот и ќе премине и на шуѓи

жени, штошаш сианува прељубедејство, не поради желбата, штуку поради незасићноста” (13. Омилија на Посланието на Римјаниите).

Значи, според св. Јован, прељубата е нешто што сианало секојдневие и што не е непознато во човековата природа, со кое се скриваме во шекот на целата човекова историја. Не прави прељуба, гласи седмата Божја заповед (2. Мојс. 20, 14; 5. Мојс. 5, 18). Во духот на Стариот завет и Законот, овој пресостап бил казнуван шака што сите пресостапници биле каменувани до смрт. Ако некој биде фатен да лежи со мажена жена, штошаш и објајата да бидат предадени на смрт: и шакот кој лежел со жената и жената: шака истеребувајте го злото од Израилот (5. Мојс. 22, 22).

Нам, Христовите следбеници, ни е познато Негошто учење за овој проблем. Во Евангелието според светиот апостол Марко, Господ, на лукавото фарисејско прашање за разводот, одговара: Поради вашето закоравено срце, ви ја напишал Мојсеј оваа заповед. Во почетокот на создавањето, пак, Бог ги создаде машко и женско. За тоа човекот ќе го остави штакото свој и мајката своја и ќе се присоедини кон жената своја. И ќе бидат двајцата едно тело. Така, тие веќе не се двајца, штуку едно тело. И она што Бог соединил, човек да не разделува (Мк. 10, 5-9). На тој начин, по зборовите на Господ Исус Христос, бракот кој еднаш е склучен, не може да се раскине, бидејќи Бог го склопил. За важноста на бракот и за големината на гревот на прељуба, се укажува на следното место: А јас ви кажувам: Кој ќе ја отпушти жената своја, освен поради прељуба, и ќе се оженит за друга, тој врши прељуба; и кој ќе се оженит со напуштената, врши прељуба (Мк. 19, 9). Во беседа на Гораја, Спасителот ни кажува: Сите слушнале како е кажано на стариите: Не прави прељуба. А јас ви кажувам дека секој кој ќе погледне жена со желба, тој веќе извршил прељуба со неа во своето срце (Мк. 5, 27-28).

Тешко дека постои и друг шаков порок, какви што е тоа блудот и развратот, кој до таа мерка ги разорува човековите физички и морални сили и го прави наполно неспособен да го прими Духот Божји.

Прељубата, во суштина, претставува погрешно егзистенцијално насочување на човекот, кој наместо својот ерос да го искористи за својата цел - лично соединување со Бога, било преку монаштвото или преку бракот, прељубата, се оддава на безличната любов на желба.

Со параболата за блудниот син, Христос не израдува дека по Својата милосрдје ќе го помилува секој човек, ќе го прими во Својата штаковска прегратка и ќе му

го врати достоинството и славата со кои го создал. Сè ми е дозволено - вели светиот апостол Павле - но не ми е сè од полза; сè ми е дозволено, но не дозволувам



ништо да владее со мене. Храната е за стомакот, а стомакот е за храната, но Бог и едношто и другото ќе ги уништи. Телото не е за блуд, штуку за Господ, и Господ е за телото... Бегајте од блудот. Секој грех, кој го прави човекот, е надвор од телото, а кој блудствува со своешто тело греши. Или не знаете ли дека телото више е храм на Светиот Дух, Кој живее во вас и ни е даден од Бога и дека не припаѓаме само на себе? Зашто скапо сите плаќени. Прославете Го Бога со вашиот тела и со вашиот души, кои се Божји. (1. Кор. 6, 12-20). Го слушнавите ова и понесете го во својата душа за размислување и тихување.

„Нека не ќе прелаже привлечноста и убавината на лицето или распадливоштото тело“ - шака вели свети Диимириј Рословски - „затоа што тоа ќе се промени, ќе се распадне и ќе изчезне. Никој не видел убавина во гробот. Секоја телесна убавина е искра; секоја красота - упринска роса; секое тело - ћрева; секоја човечка слава е како полски цвет.“ Ако човекот се занесе и се рассеет, ако дури и полути, нека не го губи до толку разумот, па никогаш да не помислува на оние кои пред него заминале во гроб и преку тоа да се научи што ќе се случи и со него. „Нема ниедна плодска похода и љубов, која нема да се преобрази во мака, нема привремена убавина, која нема да се преизвори во ћрулеж; нема плодска страст, која нема да се обрасти во мерзост“, вели овој светиотел.

Или не знаете дека неправедниците нема да го наследат царството Божјо? Не лажете се: ни блудниците, ни идолопоклониците, ни прељубодејците, ни ракоблудците, ни мажеложниците (1. Кор. 6, 9).

Затоа, бракот на сите ќе треба да е чесен, и брачното легло – чисто; а блудниците и прељубниците ќе ги суди Бог (Евр. 13, 4).

# ПРЕП. КИРИЛ ПЕЈЧИНОВИЌ

## ЗА СВАДБИТЕ ВО БОЖИЌЕН ПОСТ

**Б**ожиќниј пост, - у таќвија греховни рабои свадба ако правиле, таја свадба не еш благословена, и не еш хайрлиа това зачаше, и това рождение, што ќе се родиш деше, това еш хайрсис, све угурсус. Христјани божии, чеда свјатија церкви восточнија, браја мои, пошто сије јазик свјашт, царское свјаштение, избранное семе, искушено златио, почтио сије искушени седмерицеју, зашто погано празнуваје, свадбије погано ги чинише? Зашто не знаеш еле свадба еш основание? Оно шребеш да биде со празнование, пошто таќко еш чијо шум празнујушшаго.

„Свадба, брак, еш тајнство свјатија церкви восточнија. Седом хубавини имамо у вераша наша, седом драгии вешти даде нам Свјатаја Троица. Прво то тајнство - свјаштое крештение, што крштаваш деше у церков у вода или некој ош друга вера што да дојдеш у наша вера да се крстиш; това еш прво тајнство - крештение; 2 - мирапомазание, 3 - свјаштое причештение, 4 - исповедание, 5 - венчание (брак или свадба), 6 - рукоположение (сиреч запотпуење), 7 - елеосвјаштение (сиреч масло свештење на болни људи; ош това масло свештење хем оздравуеш христијанин, хем грехот му се проситуеш; а тој што идеш по бањарици хем сосе грехот ќе умре, еш у божиј рај илака не имаш зашто оставил Бога могушшаго исцелиши его).

Видиш, благословени христијани, како еш брак (свадба) пето тајнство свјатија вери нашеј. Чашаше у Библија книга, у Товинино чештение, како било едно чудо ош ангела Рафаила заради Товинин син. Кога се венчал, му заповеда ангел Рафаил да не лежиш прваша ноќ со невесаша си, ни виториош ноќ, ни тремкош, све да бидаш на молишаша то научил, и он таќе учинил. И кога Богу се молише тија три ноќи, велеше Богу: „Господи Боже отец наших, сошворивиј небеса и земља, море и всја јаже во нем, ти создал еси Адама и дал еси ему Еву помошници ему. И ниње, Господи Боже наш, ти вестијаје не во блуд приемљу сестру сију во супругуно љубве ради плода вечнаго и да благословиш са во нем имја твое во веки веков.“

И на невесаша си рече: „Сарро, и ти моли се Богу денеска и упре и задупре, заради да се присвоемо Богу и Бог нас да помилуеш, пак во чештевериј ден хоќемо се познаати, зере сме избрана лоза, да не се ставимо како другии милеши што се ставуеш скотски, без воздржание, без богомолсиво.“ И невесаша му то послуша и она три дена и три ноќи не приде при него, башка стиоше и се молеше Богу и велеше: „Помилуј нас, Господи, помилуј нас да остапремо обаша живи и зрави.“ Ангел Рафаил го пропуди дјаволотошко беше им се угойшил да ги удавиш обаша, и момчешо и невесаша. Кој сака да разбере подробно, нека гледаш у книга Библија (Товија, глава 6 и 7 и 8), нека видиш како можеш со наш себеп да бидеш и добро и зло, како правимо таќа ни се правиш и нам.

Видиш, христијани, како во старо време во еврејско царство и они имале воздржание кога чиниле свадба. И во наш закон пишеш како да бидеш харно за христијаниште. Ама вие, христијани, што не слушаше книга и закон и законици, вие сами себе досаждаште, преслушаше чиниште. Заштова и лош угур имаше. Ви се родило деше маханалиа или хайрс'с, не велиште наш кабаеш еш, што сејмо това и жнеемо, шоку велиште: Господ го дал таќвоа да се родиш, и лоши људи магие зачиниле, душмани наши магии сториле, заштова смека имамо“. Свои кабаеши не познааше, шоку велиште „Господ рекол“. Кога видиш, на Бога хулиште и људи осудуеште. Еш не гледаше како пишеш во Псалтир (псалом 50, стих 6): „ Во беззаконии зачаш есм и во гресех роди мја мажи моја“ и пак (во псалом 6, стих 15): „Ров изри, ископа и, и паде во јаму јуже содела.“



Извор: Огледало, 1816 г.



# ВЕСТИ И НАСТАНИ :: ОД ЕПАРХИЈАТА ::

На 12. 6. 2014 леќо Господово, на покана на Неговојто високопреосвештенство, Мијрополијот шефовско-гос蒂варски г. Јосиф, Лешочкиот манастир го посетија штипенициите од заедницата за деца со посебни поштреби „Порака“ – Неготино.



На 27. 6. 2014 леќо Господово, во просториите на штиповско-гостиварската епархија се одржа седница на Епархијскиот управен одбор (ЕУО) во полн состав.



На 16. 6. 2013 леќо Господово, Неговојто високопреосвештенство, Мијрополијот шефовско-гостиварски г. Јосиф, во Општина Гостивар осветија работна средба со градоначалникот, г. Невзат Бејша.



На 29. 6. 2014 леќо Господово, со благослов на Неговојто високопреосвештенство, Мијрополијот шефовско-гостиварски г. Јосиф, во Лешочкиот манастир свечено се отвори духовно-културниот центар „Кирил Пејчиновик“.



На 30. 6. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>шт</sup>о високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>т</sup>рополи<sup>шт</sup>о<sup>шт</sup> т<sup>е</sup>шт<sup>ов</sup>ско-гос<sup>т</sup>иварски г. Јосиф ос<sup>т</sup>вари средба со Народниот правобраништел на Република Македонија (РМ), г. Иц<sup>е</sup>й Меме<sup>ти</sup>.



На 05. 7. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, во посета на Соборниот храм „Успение на Пресвета Богородица“ – Гос<sup>т</sup>ивар беше Претседателот на РМ, г. Ѓорѓе Иванов.



На 22. 8. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>шт</sup>о високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>т</sup>рополи<sup>шт</sup>о<sup>шт</sup> т<sup>е</sup>шт<sup>ов</sup>ско-гос<sup>т</sup>иварски г. Јосиф ос<sup>т</sup>вари средба со претседателот на Републичкиот судски совет (РСС), г-ѓа Александра Зафироска.



На 03. 7. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, на празникот „Св. Наум Охридски“, во манастирот „Св. Наум Охридски“ на Попова Шапка, Архиепископот охридски и македонски г. г. Стефан о<sup>ш</sup>служи све<sup>ти</sup>а Божес<sup>т</sup>вена ли<sup>ч</sup>ургија.



На празникот Преображение<sup>шт</sup>о на Господ И<sup>с</sup>ус Христ<sup>ос</sup>, во Соборниот храм „Успение на Пресвета Богородица“ во Гос<sup>т</sup>ивар.



На 23. 8. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, во посета на т<sup>е</sup>шт<sup>ов</sup>ско-гос<sup>т</sup>иварската епархија беа многу почитуваните Игуманија Пештонија од манастирот „Св. вмч. Георгиј“ во Робаја и ценетиот професор по европско и канонско право на Универзитетот во Букурешт и Констанца, Република Романија, д-р Николај Дура.



На 28. 8. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенство, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>што</sup> ше<sup>то</sup>вско-госпиварски г.<sup>р.</sup> Јосиф, по повод преславниот празник „Успение Богородично“, слава на манастириот „Свети Атанасиј“ во с. Лешок, Тешовско, о<sup>ш</sup>служи свешта Божествена ли<sup>тур</sup>гија.



На 07. 9. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенство, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>што</sup> ше<sup>то</sup>вско-госпиварски г.<sup>р.</sup> Јосиф, во Соборниот храм „Св. Кирил и Методиј“ во Тешово, изврши трупно крштевање во сослужение со свештеници од Тешовското намесништво.



На 13. 9. 2014 ле<sup>то</sup>. Господово, на ниво на Тешовското архиерејско намесништво беше поделена хуманитарна помош во облека, што како донација пристигна од македонски<sup>те</sup> иселеници во Соединените американски држави (САД).



На об. 9. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенство, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>што</sup> ше<sup>то</sup>вско-госпиварски г.<sup>р.</sup> Јосиф, во седиштето на Тешовско-гостиварската епархија го прими министерот за труд и социјала на РМ, г. Димитар Спасов.



На 08. 9. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, манастирскиот комплекс „Свети Атанасиј“ во с. Лешок, Тешово, го посети рекордот на Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје, проф. д-р Велимир Стојковски.



На 21. 09. 2014 ле<sup>то</sup> Господово во Дешти<sup>т</sup>, САД, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенство, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>што</sup> ше<sup>то</sup>вско-госпиварски г.<sup>р.</sup> Јосиф, сослужуваше на свештата Божествена ли<sup>тур</sup>гија со Негово<sup>што</sup> високопреосвештенство, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>што</sup> американско-канадски г. Методиј.



На 30. 09. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>ш</sup> тешковско – гостиварски г. Јосиф, осв<sup>а</sup>ари средба со г-ѓа Елена Зарковска, генерален конзул на РМ во Дештири, САД.



На 12. 10. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>ш</sup> тешковско-гостиварски г. Јосиф, во сослужение со свештеници од Тешковскиот архијерејско намесништво, изврши освештување на новата црквица „Св. Георгиј Победоносец“ во с. Мала Речица, Тешковско.



На 02. 11. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, по повод годишнината од вос<sup>т</sup>оличувањето на Негово<sup>што</sup> високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>ш</sup> тешковско-гостиварски г. Јосиф, во соборниот храм „Св. Кирил и Методиј“ во Тешово беше о<sup>т</sup>служена свешта Божествена архијерејска литургија.



На 11. 10. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>ш</sup> тешковско-гостиварски г. Јосиф изврши освештување на конакије во манастирот „Св. Илија“ во с. Долно Јеловце – Гостиварско.



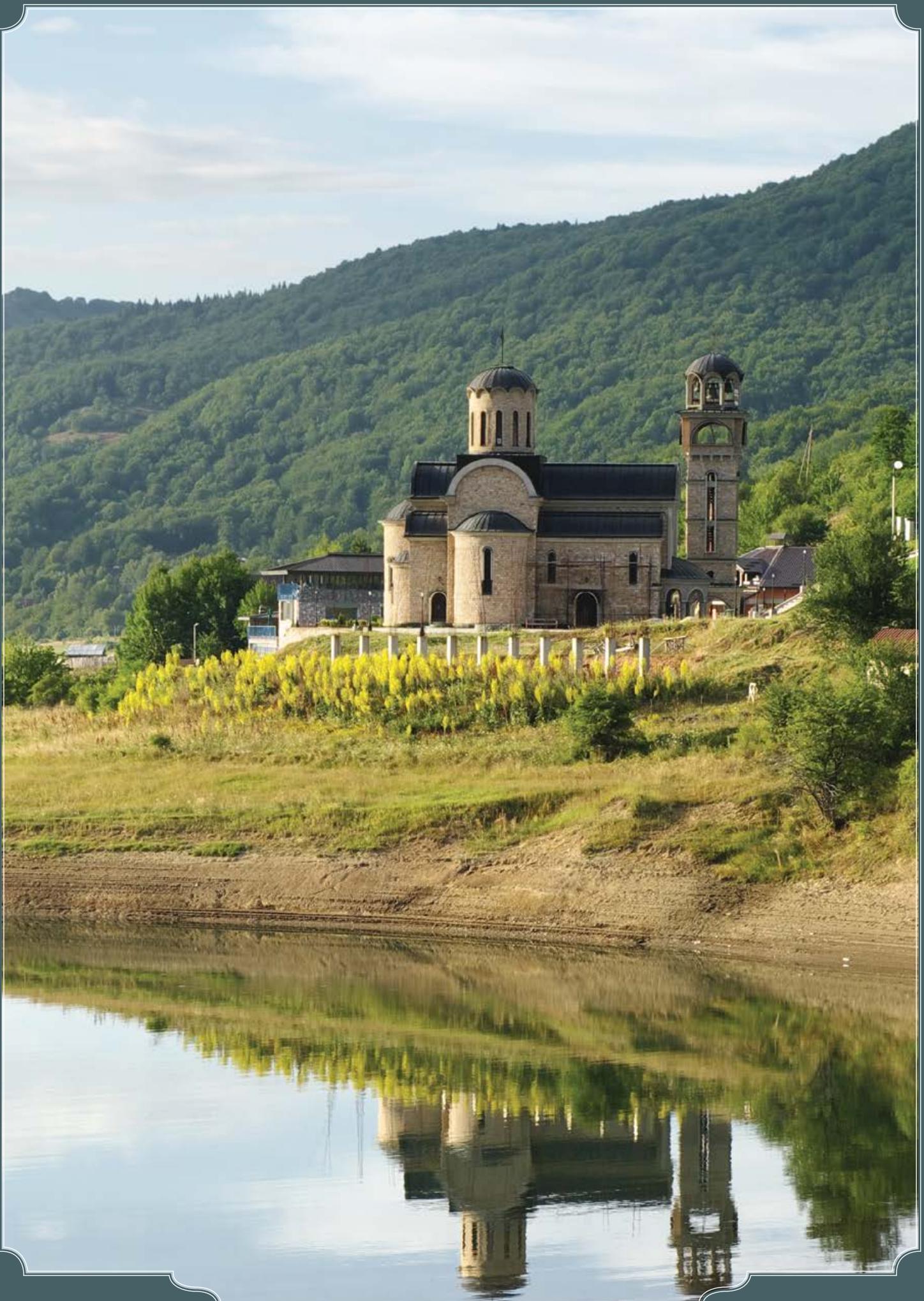
На 19. 10. 2014 ле<sup>то</sup> Господово, Негово<sup>што</sup> високопреосвештенс<sup>тво</sup>, Ми<sup>тр</sup>ополи<sup>т</sup>о<sup>ш</sup> тешковско-гостиварски г. Јосиф, во сослужение со повеќе свештеници од Гостиварскоот архијерејско намесништво, изврши освештување на камен темелник за нова црква, посветена на преображението Христово, во населба Циглана, Гостиварско.



главен и одговорен уредник: Мишаройолиј Шејновско-господарски г. Јосиф  
редакција: свештеник Александар Стојановски, свештеник Жарко Мицкоски  
графички дизајн и ликовно обликување: Ангел Мицевски  
Фотографии за весни и настани: Синиша Георгиев  
Лекција: свештеник Бобан Мицевски  
Соработници: проф.д-р., професор Стефан Санџаковски, професор Ненад Ѓорѓески



Издавањето на овој број на Отгедало го помогна Господин Звонко Стојановски, му  
благодариме и му посакуваме секое добро, нему и на неговој благочестиво семејство.



Црква „Св. Никола“ - Маврово